

Stambul şertnamasy

Category: Kitapcy, Publisistika, Sözler

написано kitapcy | 23 января, 2025

Stambul şertnamasy

STAMBUL ŞERTNAMASY

"Özüni zenandan ýokary saýýanlar jahyldyr" diýipdir Möwlana.

"Zenan – bilmedige nebis, bilene nepes" diýenmiş, Şemsi Töwrizi.

Gýotäň pikirçe, "aýal-gyzy, şeraby, şygry, aýdym-sazy söýmeýänler ömürboýy akmakdyr".

Karl Krausyň pikirçe bolsa, zenan bolmazdan ýaşap bolmaýandygy dogry däl, zenanyň ýok ýaşaýşy ýaşaýyşam däl.

Uinston Çerçill: "Meniň iň uly üstünligim – aýalymy maňa durmuşa çykмага razy etmegimdir" diýipdir.

Şarlotte Uitton bolsa "Zenalar durmuşda etmeli işlerini özleriniň ýarysýa-da bolmadyk erkekleriň edýän işinden iki esse köp etmäge borçly, herna, olara muny etmek gaty bri kyn düşenok" diýip, gülümsiräpdir.

Linda Li-Potter pikirçe, güýçli erkekler zenalaryň goldawy bilen güýçli bolýarlar, güýçli zenanlae bolsa, ärlerine garamazdan güýçlüdirler.

Aristotel Onassis "Eger zenalar bolmadyk bolsa, dünýä baýlyklarynyň, puluň hiç hili gymmaty bolmazdy" diýipdir.

Redýard Kipling "Zenanyň çaklan zady erkegiň kepil geçen zadyndan has dogrudyr" diýipdir.

Genri Milleriň pikirçe, zenalar boýunça edip boljak üç zat bar: ony söýüp bolar, onuň üçin hasrat çekiler, ýa-da ony çeper esere öwürüp bolar.

Wiktor Gýugo aýalsyz erkegi erkegi atýan ýaýjyksyz sapaňça menzedipdir.

Onore de Balzak "Bir zenana ynanmak, oňa çokunmak, ony durmuşyň gözbaşy, ýalkymy hasaplamak... Bu täzeden dogulmak däl-de, näme eýse?" diýipdir.

Çarlz Bukowskiý "Möňňürüp aglaýan aýalyň gözýaşlary ony

aglamaga mejbur eden adamyň başyna injek bela-beterleriň aşagyna goýuljak goldur" diýip, ýatladypdyr.

Lew Tolstoý "Zenan şeýle bir temadyr welin, ony näçe öwrenseň öwren, hemişe täzejedir" diýipdir.

Turgenew "Ähli akyl-paýhasymy, бүтін eserlerimi, şamlyk nahara gijä galyp ýa-da irräk gelmegim bilen gyzyklanýan aýala çalyşmaga taýýar" diýipdir.

Hytaýlylarda "Asmanyň ýarsyny zenanlar saklaýar" diýen nakyl bar.

Ruslarda-da "Aýal erkegiň özüni halamaýandygyny ondan has öň duýýar" diýen atalar sözi bar.

Pablo Neruda "Bir aýal aýtmaga kän-kän zatlary aýtmaly ýerde dymýan bolsa, onda erkegiň ol aýalyň ýanynda ähli mümkinçiligini ýitirendigini aňladýar" diýipdir.

Jemal Süreýýa hem Neruda bilen bir heňden gopupdyr...

Zenanlar dymyp giderler – köp jan ederler gatnaşygyny dowam etmek üçin – olaryň ýüregi, beýni, ruhy diňe bir adamyňky bolmagy şeýle bir kabul edipdir welin, zenan bolan zenan (öz halaýan adamy barka) başga birine gabagynam galdyrmak islemez. Meselem, erkekler ýaly "naharyň duzy kem bolupdyr" diýip, ýersiz ýere gohlaşmaz, gaýtam tersine düşünişjek bolar.

Erkekler bolsa gaýtam aýalynyň bu bolşuna gaharlan diýseň. Temegini ýokary tutup, beýlesine öwrülip tüňnerilip ýatar, otludan galan tat ýaly ýüzüni kürşerdip telewizorda futbol duşuşygyna sereden bolar, garaz, erkek gedemliginemi ýa-da güýmeň-saýmaňlyga salypmy, aýaly bilen şobada düşünşesi geläýmez.

Zenanlar hötjetdir – durmuşa bek ýapyşyşlary ýaly, söýgülerine-de eýe çykyp başaryandyrlar.

Şonuň üçin olarhňgürleşip derdinişme meýli garşysyndakyny razy edýänçä köşeşmeýär.

Ahyrsoňy erkegem uzak durup bilmän ýan berer – aýal onuň bir ýumşak damaryny tapar, hem ähli derdini orta döker.

Köplenç nähili jogap alýandyr öýdýärsiňiz? Ugur-utgasyz jogap! Çünki erkegiň gulagyna zenanlaryň janygyp aýdýan dertleridir gepleri dereksiz we gereksiz bolup eşdilýär, ol özüne aýdylýanlara intipis etmelidirem öýtmeýär, ünsem bermeýär,

çyny bilen diňleýänsiräp, "hä-hawa" berip geçer.

Bu babatda ýene bir zat, zenany çyny bilen begendirmän başdansowma hereketler bilen ony güýmäp saklarlar we erkek wagty-sagady gelende bularyň özüne ok bolup dolanjagyna düşünmeýär.

Haýsydyr bir zenan arzyny aýdýan bolsa, ýa-da erkekler aýtmyşlaýyn "tiňňi-tiňňi" edýän bolsa, onda şol erkek bir zada göz ýetirmeli – şol zenanyň bu gatnaşykdan häzirem umydyny kesýän däldir – gol tutuşyp bileje ýöremek, bileje ýaşamak, el-ele berip bileje kynçylyklaryň üstesinden gelip bagtly bolmak isleýädir – hasam möhümi, ol häzirem şol erkegi söýýändir.

Zenanlar dymyp gidýändirler! Iň esasysy-da, erkekleriň hiç haçan düşüni bilmejek bu ýagdaýy şolar ýaly gutarnyklydyr.

Şol günü ýetip gelýänçä gürleşen, dawalaşan, gohlaşan aýal özüni sessizlige berip, haçan gatnaşygyndan umydyny kesen bolsa, şonda onuň söýgüsiniň-de agyr ýaralandygydyr.

Ýüregindäki ýükleri bir ýere jemländir – aňynda aýlan ýol petegini alandyr we aslynda bedenini şol duran ýerinde goýup, gatnaşygyndan çykyp gidendir.

Zenan hakykatdanam giden bolsa, sessiz-sedasyz, hiç kime bildirmän, gapylary urman-depmän gidendir.

Her gün agşam öýe gelende, gapysynyň mähir bilen açylýanyny görýän erkekler muňa düşünmez, emma zenan sessiz-sedasyz gider – ne-hä suprasynda biş-düş edýän, ne diwana gysaryp telewizora seredýän, ne-de gijäniň gara ýapynjaly ruhuny bir gapdala serpip, düşekde seniň bilen dem berip dem alyşmaga çalyşýan zenan indi ol däldir.

Zenanyň dady-perýatlaryndan, dawa-jenjelinden gorkmagyň hajaty yok, çünki zenanyň gidişi sessiz we asyllydyr.

Stambul şertnamasy şudur.

Ynanyň, onuň hukuk tekstini okamagyň geregi yok...

Şertnama aslynda şu yokardaku sözlerden düzülen.

Geliň, indi görüň, şertnama beýlede dursun, ähtnama baglaşsaňam biderek.

Sözümiň iň yokarsynda durandyr, baryp sekiz asyr mundan oň seslenipdir sadagasy bolayýn Hezreti Möwlana...

"Özüni zenandan ýokary saýýanlar jahyldyr".

Şonuň üçin ş tetelli jahyllaryň diýenini etdirip bilmedik, boýun egdirmedik, gürlänine-de çydam edip bilmedik aýal-gyzlarynyň agzyny ýyrtaýjak bolup, şertnamany ýyrtyp zyňmaga çytraşmalaryna geň galyp oturasy iş ýok.

Ýylmaz ÖZDIL.

"SÖZCÜ" gazetini, 18.07.2020 ý.

Terjime eden: Guwanç MÄMİLİYEW,
Stambul uniwersitetiniň talyby.

Publisistika